

Klimaatmonitor 2025

1. INLEIDING

Voor u ligt de klimaatmonitor 2025, behorend bij de jaarrekening over 2025. In dit document verantwoorden wij de voortgang op de doelen en activiteiten uit de klimaatbegroting 2025-2028. De klimaatmonitor schetst het verwachte effect op de uitstoot van broeikasgassen in 2025, afgezet tegen de gemeentelijke ambitie om in 2030 ten minste 55% reductie te realiseren.

De meest recente cijfers uit de regionale klimaatmonitor hebben betrekking op 2024. Voor overige broeikasgassen (zoals methaan en lachgas) is 2023 het meest recente jaar waarvoor data beschikbaar zijn. Omdat definitieve emissiecijfers voor 2025 ontbreken, is voor de ontwikkeling van de uitstoot in 2025 een prognose opgesteld door het bureau CE Delft. Deze prognose is gebaseerd op de verwachte effecten van zowel de uitvoering van landelijke beleidsmaatregelen als de aanvullende instrumenten die door de gemeente Breda zijn ingezet. Het grootste deel van de reductie wordt bepaald door landelijke maatregelen, terwijl het gemeentelijk beleid aanvullend bijdraagt binnen de onderdelen waarop lokale sturing mogelijk is.

Daarna volgt in deze klimaatmonitor een verantwoording van alle inhoudelijke activiteiten in 2025 vanuit het programma Klimaat (zoals grotendeels ook terug te lezen in de verschillende programma's in de reguliere jaarrekening) en een verantwoording over de inzet van middelen.

2. TERUGBLIK NAAR 2025

2.1 Ontwikkeling in emissies

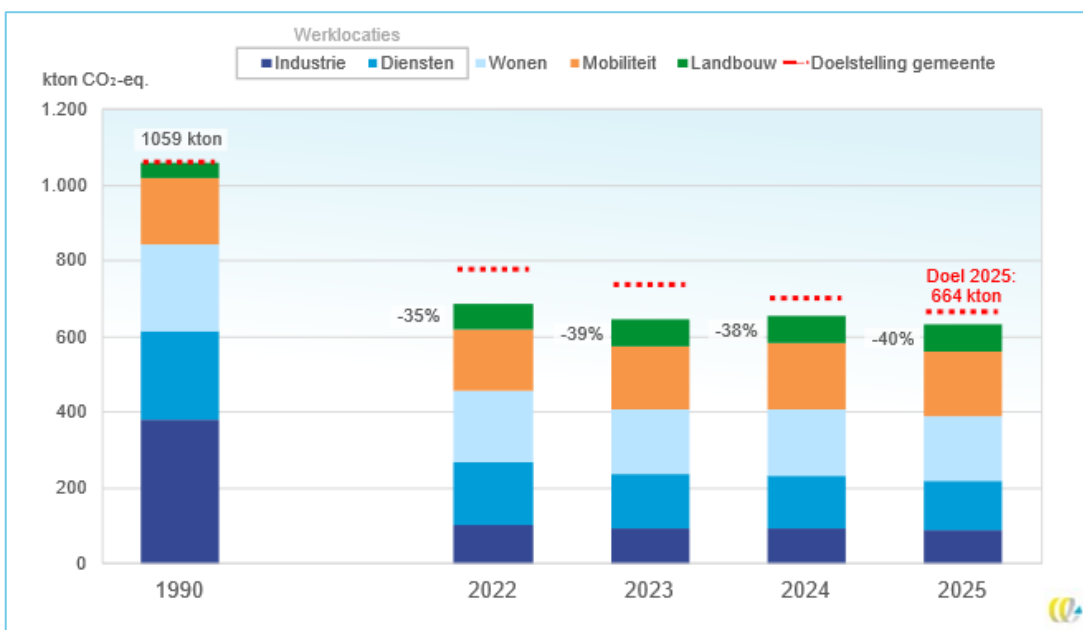
De gemeente rapporteert in haar klimaatmonitor de voortgang op verschillende beleidsindicatoren.

Figuur 1 laat zien hoe de broeikasgasemissies (in kton CO₂-eq.) in de gemeente Breda zich ontwikkelen tot en met 2025. Breda heeft haar totale doelstelling voor de emissiereductie voor 2025 gehaald en zit daarmee op koers richting het doel van 55% reductie in 2030. Voor de periode na 2030 dient nog aanvullend lokaal en landelijk beleid ontwikkeld te worden om het doel in 2044 te behalen. Netcongestie en het stikstofdossier maken de haalbaarheid van de doelstellingen onzeker. Daarmee blijft het noodzakelijk om de uitvoering nauwgezet te blijven volgen en tijdig bij te sturen waar dat nodig is.

Sinds 1990 is er met name een sterke daling in de industrie te zien. Dat komt vooral doordat er sinds 1990 grote industriële bedrijven uit Breda zijn vertrokken, zoals de Machinefabriek Breda in 1993, Drie Hoefijzers/Oranjeboom in 2004, CSM in 2008 en Faam in 2013. In de jaren 2021 tot en met 2025 is een geleidelijke emissiereductie zichtbaar. Deze reductie komt vooral door landelijke ontwikkelingen, zoals de daling van de emissiefactor van elektriciteit en een dalend gasverbruik bij woningen en in de dienstensector. Daarnaast heeft ook het gemeentelijk beleid een bijdrage geleverd aan de reductie in 2025. Tussen 2022 en 2023 dalen de emissies van circa 35% reductie naar 39% reductie. Deze grotere reductie komt door een bijstelling van de regionale klimaatmonitor. Hierdoor sluiten de cijfers beter aan op de gehanteerde landelijke systematiek. Tussen 2023 en 2024 is een lichte stijging van circa 1% zichtbaar, mede ingegeven door toegenomen energiegebruik.

In de meest recente herberekening komen de totale emissies voor 2024 uit op 38% reductie en voor 2025 wordt een berekende reductie van circa 40% verwacht, in lijn met de ingezette daling.

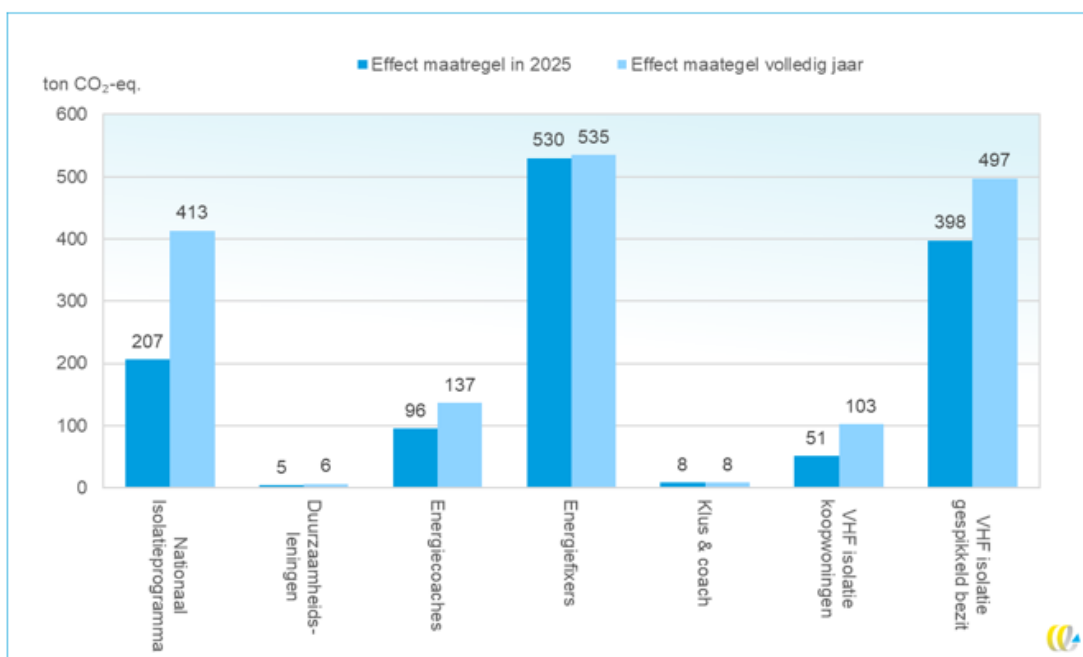
Figuur 1 - Broeikasgasemissies in de gemeente Breda in 1990, 2022 tot en met 2025. Mobiliteit is exclusief snelwegen en landbouw exclusief natuurherstel. De rode strepen geven de doelstelling van het klimaatplan van de gemeente Breda weer.



De resultaten die we hierboven hebben laten zien zijn inclusief niet-energetische emissies (bijvoorbeeld methaanemissies door veehouderij). De gemeente Breda neemt deze emissies vanaf de begroting 2024 mee in de monitoring. Dit geeft een volledig beeld van de totale broeikasgasuitstoot.

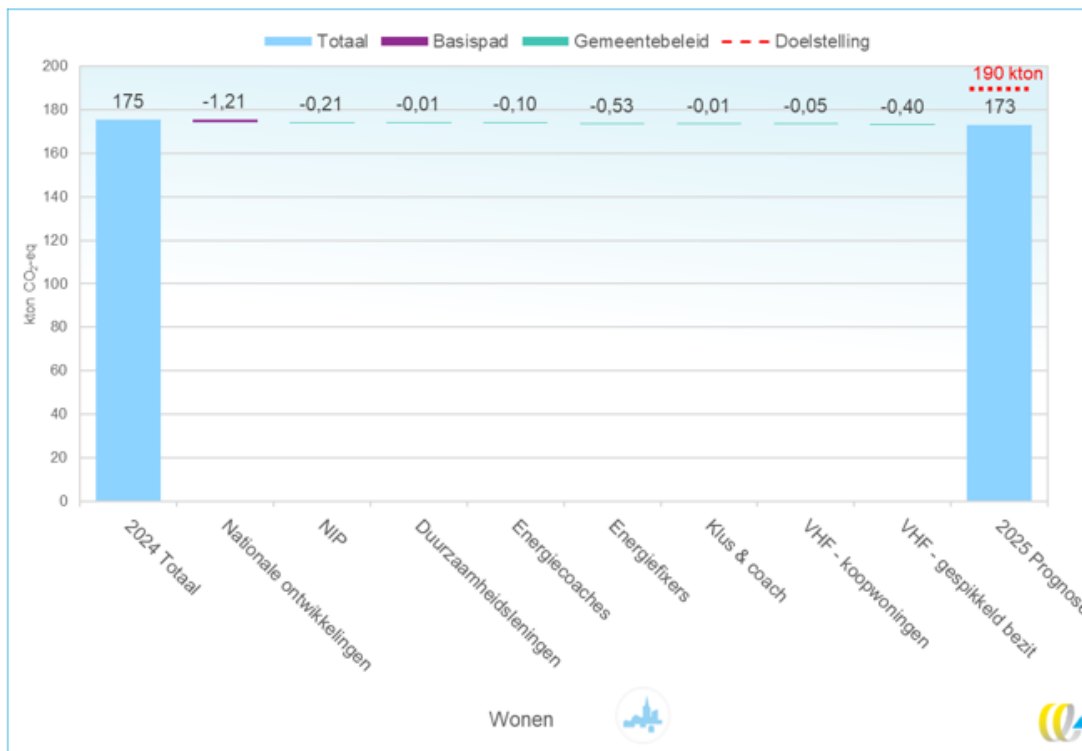
Het gemeentelijk beleid laat steeds meer effecten zien doordat we projecten binnen het thema gebouwde omgeving steeds verder opschalen. In figuur 2 is het effect van verschillende maatregelen (in ton CO₂-eq.) in beeld gebracht. Omdat veel van de maatregelen in de loop van het jaar 2025 zijn geïmplementeerd, is de verwachte besparing in een volledig jaar hoger. Figuur 3 laat de impact op de gemeentelijke emissies (in kton CO₂-eq.) van deze maatregelen op jaarbasis zien. Figuur 4 laat hetzelfde zien voor de energiebesparing. Hieruit blijkt dat veel maatregelen in 2026 en verder hun volledige effect bereiken.

Figuur 2 – Effect van gemeentelijke beleidsmaatregelen in 2025 en in een volledig jaar – emissies CO₂-equivalent.

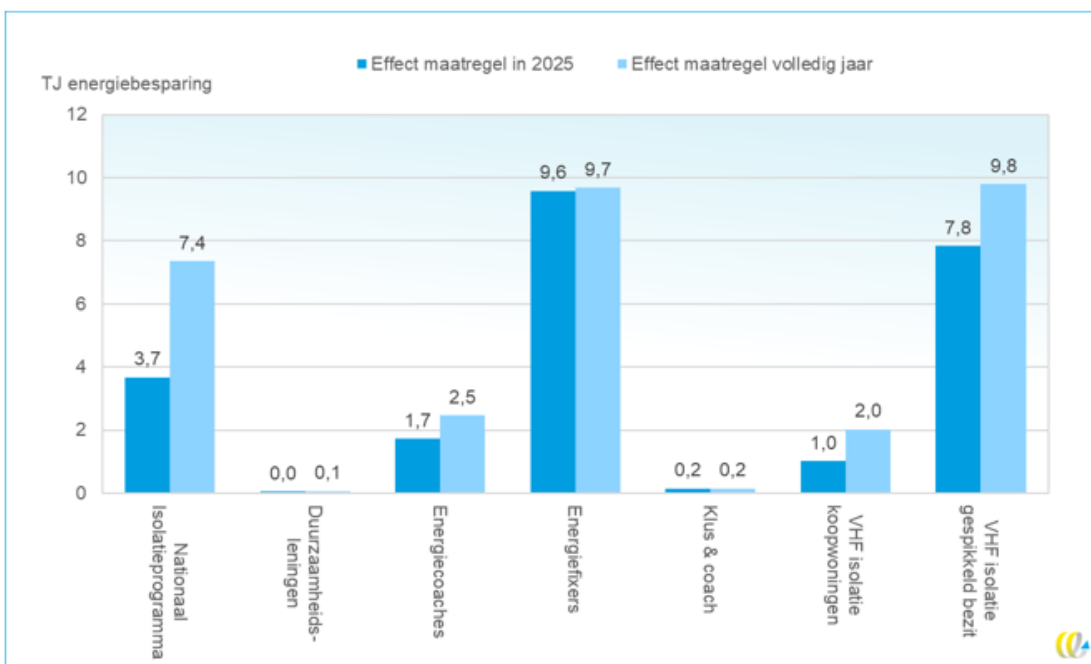


Van de gemeentelijke maatregelen leveren de beschikte subsidies in het kader van het Volkshuisvestingsfonds (VHF) en de samenwerking met de woningbouwcorporaties (aanpak gespikkeld particulier bezit en de huurwoningen) de meeste CO2-reductie op. Dit komt omdat het hier gaat over verbeteringen in het isolatieniveau van woningen. Bij Energie Bespaar Coaches en Energiefixers gaat het vooral over kleinere energiebesparende maatregelen.

Figuur 3 – Effect van nationale ontwikkelingen en gemeentelijk beleid op emissies in de sector wonen. De rode streep geeft de doelstelling van het klimaatplan van de gemeente Breda voor 2025 weer.



Figuur 4 - Effect van gemeentelijke beleidsmaatregelen in 2025 en in een volledig jaar – energiebesparing in TJ.



2.2 Emissies per thema

Figuur 5 geeft de emissies in Breda in 2022 t/m 2025 weer voor de verschillende sectoren. We streven naar een structurele daling van al deze thema's richting 2044. De ontwikkelingen in 2025 laten zien dat de meeste sectoren deze dalende lijn volgen.

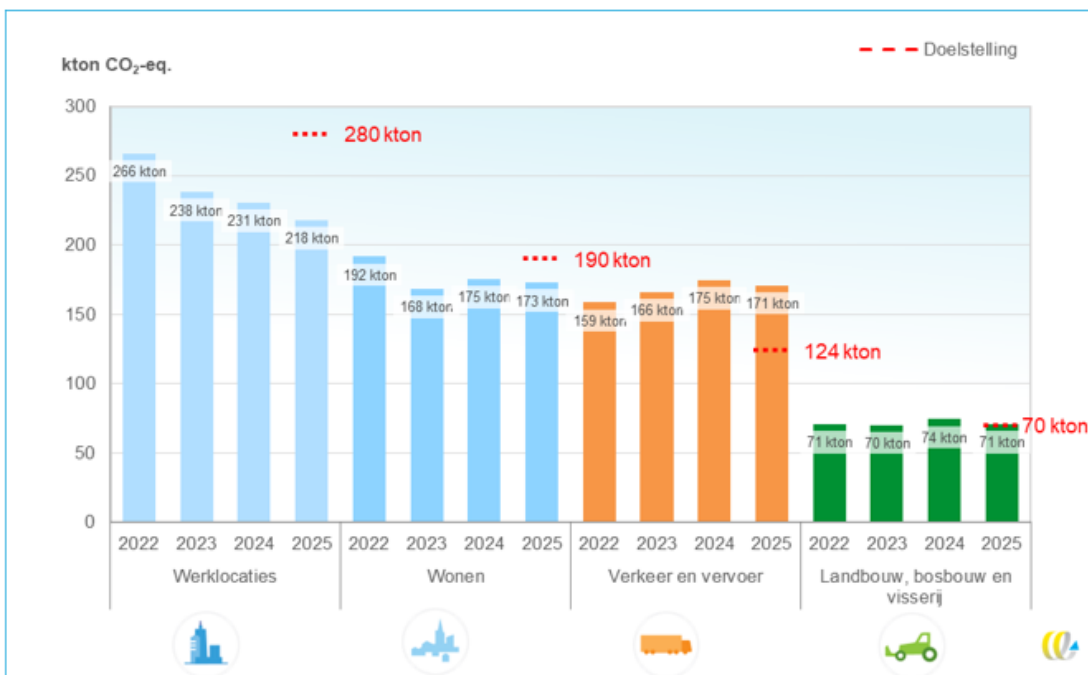
De sector werklocaties (bestaande uit industrie en diensten) is de belangrijkste veroorzaker van broeikasgasemissies. Figuur 5 laat zien dat de emissies van werklocaties in de periode 2022-2025 geleidelijk zijn afgenomen. Dat komt vooral doordat het aardgasverbruik is afgenomen, zowel bij werklocaties in de dienstensector als bij de industrie.

Ook wonen heeft een aanzienlijk aandeel in de emissies van Breda. Bij wonen is vooral tussen 2022 en 2023 een sterke daling te zien. Een verklaring is dat de energieprijzen sinds eind 2021 sterk zijn toegenomen, waardoor huishoudens actiever met energiebesparing aan de slag zijn gegaan. Tussen 2023 en 2024 is de uitstoot echter weer wat gestegen. Vermoedelijk is een deel van de energiebesparing uit de jaren daarvoor weer tenietgedaan, bijvoorbeeld doordat de verwarming weer hoger gezet wordt. Naar verwachting blijft hij richting 2025 ongeveer gelijk.

De emissies van de sector mobiliteit (excl. snelwegen) zijn toegenomen tussen 2022 en 2024. De cijfers voor deze sector zijn met terugwerkende kracht aangepast in de klimaatmonitor en zijn daardoor anders dan in de vorige doorrekening. De nieuwe cijfers zijn gebaseerd op 'real-time'-data uit navigatie-apps en mobiele telefoons, terwijl voorheen vooral verkeerstellingen en uitkomsten van regionale modellen werden gebruikt.

De sector landbouw is verantwoordelijk voor een kleiner aandeel in de uitstoot van de gemeente Breda. De emissies uit deze sector bestaan voornamelijk uit emissies van andere broeikasgassen dan CO₂. Deze blijven de afgelopen jaren relatief stabiel.

Figuur 5 - Broeikasgasemissies in de gemeente Breda in 2022, 2023, 2024 en 2025 naar sector (exclusief snelwegen). De rode strepen geven de doelstelling van het klimaatplan van de gemeente Breda weer.



2.3 Hernieuwbare opwek

Breda heeft in de Regionale Energie Strategie (RES) West-Brabant afspraken gemaakt over de grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit. Op basis van de RES levert Breda een substantiële bijdrage aan de regionale opgave voor hernieuwbare energie:

- De opgave voor zon op veld is inmiddels volledig gerealiseerd met de afronding van Zonnewijde en de ontwikkeling op de Bavelse Berg.
- De opgave voor windenergie is ingevuld met de realisatie van Windpark Hazeldonk en het project Wind A16.
- De opgave voor zon op dak is op dit moment nog niet volledig ingevuld.

De [Voortgangsrapportage RES 2025](#) geeft een beeld van de (regionale) voortgang op de peildatum 1-1-2025.

Tegelijkertijd zijn er nieuwe en blijvende uitdagingen die het behalen van de (regionale) doelstelling voor 2030 onder druk zetten. Het gaat daarbij om:

- Netcongestie, waardoor initiatieven worden afgeremd. Nieuwe projecten kunnen hun opgewekte elektriciteit niet altijd terugleveren aan het elektriciteitsnet.
- De noodzaak om het energiesysteem als geheel toekomstbestendig te maken, zodat het kan meegroeien met de toenemende vraag en de verdere verduurzaming van de gebouwde omgeving, mobiliteit en werklocaties.

2.4 Overige indicatoren

In de auditcommissie is vorig jaar besloten over nieuwe en aangepaste indicatoren voor de klimaatbegroting 2026. Hieronder een eerste inzicht in de ontwikkeling of stand van zaken van de overige indicatoren. De ontwikkeling van deze indicatoren wordt via de P&C cyclus gevolgd.

Thema	Indicator	2024	2025	Bron
Uitstoot broeikasgassen	Aantal (semi) publieke laadpunten	2.864	3.408	Regionale Klimaatmonitor
	Aantal in Breda geregistreerde batterij-elektrische voertuigen (BEV)	38.569	44.947	Regionale Klimaatmonitor*
	Aantal kleinverbruiksaansluitingen op gas	65.164	62.934	Enexis
Energiearmoede	Areaal nieuwe natuur (ha) t.o.v. 1990	1.709	Wordt in de loop van 2026 bekend	CE-Delft
	% huishoudens met energiearmoede (laag inkomen met óf hoge energierekening óf een woning met een lage energetische kwaliteit)	5,60%	Wordt in de loop van 2026 bekend	TNO Energiearmoede kaart NL

* Auto's van leasemaatschappijen in Breda zijn meegeteld.

3. ACTIVITEITEN 2025 PER THEMA

Klimaatbegroting geeft een doorkijk van de maatregelen en middelen voor de periode 2025-2028. De klimaatbegroting is inhoudelijk onderverdeeld in 6 thema's:

- Energie architectuur *
- Gebouwde omgeving
- Werklocaties
- Schone mobiliteit
- Natuurherstel en landbouw
- Duurzame Overheid

Per thema volgt een toelichting op de activiteiten in 2025. Deze zijn ook grotendeels terug te lezen in de verschillende programma's in deze jaarstukken.

3.1 Energie architectuur: naar een rechtvaardige transitie

Warmtestudie opgeleverd

In 2025 is de warmtestudie opgeleverd. Deze studie vormt het startpunt en de inhoudelijke onderbouwing voor het nieuwe warmteprogramma (vervolg op de Transitievisie Warmte). De warmtestudie beschrijft duurzame warmteoplossingen voor gebouwverwarming en brengt de beschikbaarheid van lokale en regionale warmtebronnen in kaart. Via een multi-criteria-analyse zijn oplossingen voor 80 gebieden met elkaar vergeleken.

Vorbereiding warmteprogramma gestart

In 2025 is gestart met de voorbereiding van het warmteprogramma. Vaststelling volgt begin 2027. In dit programma wordt vastgelegd welk duurzaam alternatief voor gebouwverwarming per gebied wordt voorzien, wanneer en waar met een gebiedsgerichte aanpak wordt gestart en hoe de uitvoering wordt ingericht.

Aanpak netcongestie

De gemeente Breda heeft in 2025 een integrale, toekomstgerichte aanpak ontwikkeld om de gevolgen van netcongestie structureel te beheersen. Op basis van een brede impactanalyse is een samenhangende strategie opgesteld die ons helpt te werken binnen de huidige en toekomstige netcapaciteit. De aanpak kent drie sporen, namelijk netverzwaren, een netbewuste stad en netbewuste nieuwbouw. Binnen het spoor netbewust werken we vanuit het principe van wat wél kan. Dit vraagt vaak om een andere manier van plannen en samenwerken en kan leiden tot nieuwe bestuurlijke keuzes. Daarnaast bereiden we ons, samen met de Veiligheidsregio, voor op scenario's van mogelijke stroomuitval om vitale voorzieningen en inwoners te beschermen.

De integrale aanpak heeft ertoe geleid dat Breda haar netwerk van strategische partners verder heeft uitgebreid. We worden steeds vaker gezien als voorloper en nemen onder meer deel aan de landelijke stuurgroep Netbewuste Nieuwbouw (TKI Energie) en de regiegroep van de Brabantse Aanpak Netcongestie. Deze samenwerkingen versterken onze positie en verbinden de lokale opgaven met nationale en regionale ontwikkelingen.

In 2025 hebben TenneT en Enexis nieuwe investeringsplannen voor netversterking opgesteld. Het volledige hoogspanningsnet in Breda is in kaart gebracht, inclusief geplande uitbreidingen en de impact daarvan op de stedelijke opgaven. Daarbij bereiden we ons voor op het werken in het ritme van Enexis en TenneT. Zo kunnen we tijdig inspelen op de planning en uitvoering van netverzwaringen. Deze inzichten helpen ons gericht besluiten te nemen over woningbouw, verduurzaming, mobiliteit en werklocaties.

Met deze integrale aanpak heeft Breda een stevige basis gelegd om de uitdagingen van netcongestie aan te pakken en tegelijkertijd voortgang te blijven boeken op onze ruimtelijke, maatschappelijke en economische ambities. De aanpak legt in 2025 vooral een organisatorische en strategische basis. Effecten worden zichtbaar vanaf 2026.

Regionaal Plan Energiesysteem – West-Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB)

Breda heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het RPE WBEB waarin de regionale keuzes voor een robuust en integraal energiesysteem zijn vastgelegd. De uitvoeringsopgaven die hieruit volgen worden regionaal uitgewerkt, terwijl Breda lokaal verantwoordelijk blijft voor de uitvoering. Daarbij is de inbreng van de Bredase gemeenteraad actief meegenomen in het regionale besluitvormingsproces.

3.2 Gebouwde omgeving

Voor de gebouwde omgeving behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten.

Wijkenergieplannen

De uitvoering van de in 2024 vastgestelde wijkenergieplannen voor Tuinzigt, Doornbos-Linie, Wisselaar en Biesdonk is voortgezet. De belangrijkste resultaten:

- De strategie 'zien verduurzamen doet verduurzamen' werkt aantoonbaar.
- Verduurzamen op basis van het Soortenmanagementplan (SMP) is een uitdaging en vraagt om aanpassingen in plannen.
- Initiatieven van inwoners vragen om blijvende aandacht en vertrouwen.
- De aandacht en interventies in de wijk hebben een maatschappelijk meerwaarde voor de wijk.
- Ontmoetingsmomenten en spreekuren zijn een laagdrempelige manier om inwoners te spreken.
- De VHF-subsidie is een belangrijke startmotor.
- Het aantal A-labels is substantieel gestegen.

Daarnaast zijn we gestart met het opstellen van één nieuw wijkenergieplan, voor Geeren Noord en Zuid.

Bewonersinitiatieven

- Vier bestaande bewonersinitiatieven zijn voortgezet: Prinsenbeek, Sportpark 1 & 2, Zandberg-Oost en Bavel.
- Voor Prinsenbeek is de uitvoering van het in 2024 vastgestelde plan voortgezet.
- Nieuwe initiatieven zijn gestart in het Stationskwartier en in Om de Haenen (Teteringen).
- Met diverse wijk- en dorpsraden is contact onderhouden over het ontwikkelen van een bewonersinitiatief op het gebied van de energietransitie. Deze initiatieven versterken de wijkgerichte aanpak en leveren aanvullende energiebesparing op.

Gespikkeld bezit

- Samen met de woningcorporaties werkten we aan de volgende gespikkeld bezit (tussenliggende particuliere woningen) projecten:
 - In Brabantpark, Biesdonk en Wisselaar fase 3 is de opstartfase afgerond en de uitvoeringsfase gestart.
 - De projecten Prinsenbeek en Geeren-Noord zijn afgerond.
- Het generieke afsprakenkader met de woningcorporaties voor grondgebonden gespikkeld bezit is vastgesteld.

Bredase isolatieprogramma

- De isolatieregeling is in het eerste kwartaal van 2025 gestart.
- Tot en met december zijn ruim 500 subsidies verstrekt.
- De regeling sloot op 31 december 2025. In december kwamen echter nog ongeveer 500 aanvragen binnen die in 2026 zijn afgehandeld. Daarmee is het beoogde aantal van 1.000 subsidieverstrekingen onder de regeling 2025 gehaald.

Soortenmanagementplan (SMP)

- In juni 2025 is de gebiedsbrede omgevingsvergunning van de provincie verkregen op basis van het SMP.
- In de tweede helft van het jaar is gewerkt aan de implementatie van het SMP.

Voorlichting en ondersteuning

- Via het digitale loket en de wekelijkse spreekuren zijn inwoners ondersteund bij het verduurzamen van hun woningen en het aanvragen van subsidies.
- Er is een groot onderzoek uitgevoerd naar de ondersteuningsbehoeften van huiseigenaren in Breda voor verduurzaming. Ruim 2.600 aangeschreven huiseigenaren hebben de uitgebreide enquête ingevuld.
- Alle bestaande voorlichtings- en ondersteuningsinstrumenten zijn geëvalueerd. De inzichten hiervan worden benut voor het opzetten van het nieuwe 'Energiehuis' (werktitel), het één-loketsysteem voor inwoners, eigenaren maatschappelijk vastgoed en (kleine) ondernemers dat in 2026 van start gaat.

Ondersteuning voor inwoners met een smalle beurs

- We hebben blijvend ingezet op de ondersteuning van inwoners met een smalle beurs via de inzet van onze Energie Bespaar Coaches. Zij hebben ongeveer 900 huisbezoeken afgelegd bij ruim 400 verschillende huishoudens. Tijdens deze bezoeken zijn tips gegeven voor energiebesparing en zijn kleine energiebesparende maatregelen geïnstalleerd.

Ondersteuning voor VvE's

- Via een aanbestedingsprocedure is een nieuwe uitvoerder geselecteerd voor VvE-ondersteuning.
- Met diverse VvE's is in 2024 contact gelegd. Dit is in 2025 voortgezet en uitgebreid. Zij zochten op hun beurt ook actief contact met ons.

Volkshuisvestingsfonds (VHF)

- Vanuit de 1e tranche van het Volkshuisvestingsfonds (VHF 1) zijn in 2025 ongeveer 170 subsidies verstrekt in Doornbos-Linie en Hoge Vught.
- Twee VvE's hebben subsidie aangevraagd en zijn gestart met verduurzaming.
- De uitvoering van de 2e tranche van het VHF is voor vrijwel alle deelprojecten opgestart.
- We hebben in Tuinzigt in 2025 81 subsidies verstrekt.
- Voor gespikkeld bezit zijn in 2025 8 subsidies verstrekt in Prinsenbeek en 25 in Brabantpark.
- De VvE subsidie is voorbereid en kan vanaf 2026 aangevraagd worden.

Toekomstbestendig Wonen

- Vanuit de regeling Toekomstbestendig Wonen zijn ongeveer 20 leningen verstrekt. Met deze leningen treffen inwoners maatregelen om hun woningen toekomstbestendig en duurzamer te maken.

3.3 Werklocaties

Voor de werklocaties behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten:

Dienstverlening en ondersteuning

- De dienstverlening is verder geoptimaliseerd middels het opzetten van een speciaal ingerichte website voor ondernemers en instellingen ([Ik ben ondernemer | Alles over duurzaam Breda](#)). De website biedt diverse sectoren actuele informatie over ontwikkelingen, wet- en regelgeving en (financiële) ondersteuningsmogelijkheden.

Bedrijventerreinen en BIZ-samenwerking

- BIZ 3BO (Hoogeind, Baarschot, Takkebijsters) heeft binnen de commissie Duurzaamheid een e-Team opgericht dat lokale bedrijven helpt bij het besparen van energie.
- Er wordt verkend hoe er slim samengewerkt kan worden om onder meer een gezamenlijk laadplein te realiseren.
- Daarnaast is de aanvraag opgesteld voor de nieuwe openstelling (in 2026) van de Stimuleringsregeling Energyhubs van de provincie Noord-Brabant.

Energiehubs en gebiedsontwikkeling

- Bij de pilot Energiehub Steenakker hebben we de mogelijkheden van een energiehub verkend. De pilot heeft waardevolle inzichten opgeleverd in de technische, economische, juridische en samenwerkingsaspecten die nodig zijn om een energiehub te realiseren. De geleerde lessen vormen inmiddels een belangrijk fundament voor onze huidige aanpak van netcongestie binnen de gemeente.
- Voor de bedrijventerreinen De Krogten en Emer zijn 2 provinciale subsidies toegekend voor haalbaarheidsstudies voor nieuwe energiehubs.
- Op twee terreinen zijn gesprekken gestart met circa 30 bedrijven.
- Beide terreinen zijn geselecteerd voor het programma Grote Oogst, dat loopt van 2026 tot 2030.

Grensoverstijgende samenwerking

- Er is een grensoverstijgende samenwerking opgestart rondom energiedelen. Hierbij zijn het Nederlands-Belgische bedrijventerrein Hazeldonk-Meer, bedrijventerrein Treeport, de gemeente Breda, stad Hoogstraaten en POM Antwerpen aangesloten.

Projecten Hazeldonk

- Op bedrijventerrein Hazeldonk is een project gestart gericht op energiebesparing en energiedeling.
- Er wordt een gebiedsanalyse gemaakt en 10 individuele bedrijven worden geadviseerd.
- De uitkomsten vormen de basis voor de aanvraag van de nieuwe openstelling van de Stimuleringsregeling Energyhubs van de provincie Noord-Brabant.

Vorbereiding nieuwe bedrijventerreinen

- Voor de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein aan de Frankenthalerstraat zijn verkennende gesprekken gevoerd met omliggende bedrijven en met de provincie Noord-Brabant in haar rol van eigenaar van de nieuwe busremise.

Pilot in de wijk – maatwerkadvies

- In het kader van het plan van aanpak voor bedrijven en instellingen in de wijken is er een pilotproject opgezet in samenwerking met de provincie Noord-Brabant om maatwerkadvies aan te bieden aan maatschappelijk vastgoed (onderwijs, zorg, cultuur en sport) en micro- & klein MKB in de wijkenergieplan-wijk Biesdonk.

Toezicht, handhaving en datadeling

- Naast het monitoren van de wettelijke taken van toezicht en handhaving voor de energiebesparingsplicht (informatie-, onderzoeksplicht en EED) en de CO₂-reductie werkgebonden personenvervoer, zijn er afspraken gemaakt met de omgevingsdienst omtrent delen van data voor gerichte beleidsdoeleinden.

3.4 Schone mobiliteit

Voor schone mobiliteit behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten.

Uitbreiding laadinfrastructuur

- In 2025 zijn bijna 400 nieuwe openbare laadpalen in Breda geplaatst. Hiermee wordt de openbare laadinfrastructuur verder uitgebreid om te voorzien in de toenemende vraag naar elektrisch laden.

Bredase Aanpak Laadinfrastructuur

- Er is gewerkt aan het opstellen van de Bredase Aanpak Laadinfrastructuur.
- Door actuele ontwikkelingen rondom netcongestie is de aanpak gedurende 2025 opnieuw tegen het licht gehouden. Hierdoor wordt het opstellen van de visie voortgezet in 2026, zodat deze actueel en uitvoer blijft binnen de beschikbare netcapaciteit.

Autodelen en samenwerking met marktpartijen

- Samen met marktpartijen zijn stappen gezet om het aanbod van deelauto's in Breda te vergroten.
- In dit kader is geëxperimenteerd met een nieuwe parkeervergunning voor deelauto's.
- Er zijn circa 15 extra deelauto's toegevoegd aan het aanbod in Breda.

Zero-emissiezone binnenstad

- Vanaf 2029 geldt in de binnenstad van Breda een Zero-emissiezone (ZE-zone). Tot die tijd worden bedrijven actief ondersteund met informatie en begeleiding bij de overstap naar zero-emissie transportmiddelen.

Verbeteren van stedelijke logistiek

- In 2025 is gestart met het beter in beeld brengen van logistieke stromen in de binnenstad.
- Doel hiervan is de bevoorrading efficiënter, schoner en toekomstbestendiger te maken.
- Tevens is de (her)start voorbereid van de pilot horecabevoorrading.

Laadvoorzieningen voor mobiele werktuigen

- Ter ondersteuning van de verduurzaming van mobiele werktuigen zijn in 2025 de voorbereidingen getroffen voor een laadpunt op het Chasséveld.

3.5 Duurzame overheid: ondersteunend aan thema 3 en 4

Voor duurzame overheid behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten.

CO₂-prestatieladder en energieverbruik

- De gemeente is in 2025 opnieuw positief gecertificeerd voor de CO₂-prestatieladder.
- Er zijn duidelijke effecten zichtbaar van de ingezette verduurzamingsmaatregelen, waaronder een hogere opwek van zonne-energie en een daling van het gas- en elektriciteitsverbruik.
- Desondanks is de CO₂-voetafdruk van de organisatie licht toegenomen ten opzichte van 2024. Dit komt voornamelijk door een hoger brandstofverbruik als gevolg van de uitbreiding van taken en werkzaamheden in de regio, waaronder afvalinzameling. Dit leidde tot een toename van het aantal (zakelijke) kilometers.

Verduurzaming wagenpark

- In totaal zijn in 2025 27 elektrische bedrijfsvoertuigen besteld.

- Daarnaast is een aanbesteding gestart voor de aanschaf van 11 elektrische voertuigen voor afvalinzameling. Hiermee is een eerste stap gezet om ook de CO₂-uitstoot als gevolg van brandstofverbruik terug te dringen. Dit is het begin richting structurele verduurzaming van het gemeentelijk wagenpark in de komende jaren.

Verduurzaming van vastgoed

- Het eigen en maatschappelijk vastgoed in de stad is verder verduurzaamd.
- Op diverse locaties LoRa-meters geplaatst, waarmee real-time inzicht in energieverbruik mogelijk is. Hierdoor kan sneller worden ingegrepen bij energielekken of afwijkingen en gericht worden geprioriteerd.

Zonnepanelen en LED-verlichting

- Op meerdere werklocaties in de stad zijn verschillende verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd, zoals het plaatsen van zonnepanelen (bijvoorbeeld 338 op de Riethil).
- In het Stadskantoor aan de Claudius Prinsenlaan is alle verlichting vervangen door LED.
- Ook in de openbare ruimte is verledning doorgezet. In 2025 zijn ruim 1.500 openbare lichtmasten voorzien van LED-verlichting.
- Binnen maatschappelijk vastgoed is eveneens meer aandacht voor duurzaamheid.

Schoon en Emissieloos Bouwen

- In 2025 is 34% van de uitgevraagde deelprojecten uitgevoerd op basis van emissieloos werken. Dit ligt ruim binnen de gestelde doelstelling van 25-50%.
- Daarnaast is een experiment gestart aan de Abeelstraat met CO₂-gestuurd bouwen.

Bewustwording en duurzaam gedrag medewerkers

- Binnen de organisatie is in 2025 de Duurzame Game uitgerold voor medewerkers. De game stimuleert bewustwording en nodigt medewerkers uit om zelf voorstellen te doen voor verduurzaming.
- Er is een nieuwe woon-werkregeling vastgesteld, gericht op het stimuleren van duurzame mobiliteit en het ontmoedigen van autogebruik.
- Reiskosten voor duurzame vervoermiddelen worden deels (fiets) of volledig (OV) vergoed.
- Voor veel medewerkers geldt dat de auto niet of slechts gedeeltelijk wordt vergoed.

Groene energie

- Er is een nieuw energiecontract afgesloten voor de periode 2026-2028.
- De gemeente neemt vanaf 2026 uitsluitend Nederlandse windenergie af. Hiermee is het elektriciteitsverbruik van de organisatie volledig CO₂-neutraal.

3.6 Landbouw en natuurherstel

Voor landbouw en natuurherstel behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten.

Aanleg van nieuwe natuur

- We hebben gewerkt aan de uitbreiding van het Natuurnetwerk.
- Voor de Landgoederenzone Haagse Beemden-Zuid zijn alle benodigde vergunningen afgerond. De aanbesteding vindt begin 2026 plaats. De aanleg volgt in het derde kwartaal van 2026.
- Voor de Lage Vuchtpolder fase 2 is een ontwerp opgesteld dat in 2026 wordt uitgevoerd.
- Aan de Marellenweg en Overaseweg is het grondwerk gerealiseerd. Eind Q1 2026 verwachten we 60.000 bomen te hebben geplant voor de aanleg van een nieuw bos.

Impactanalyse Natuurherstel Breda

- In 2025 zijn we gestart met het uitwerken van de Impactanalyse Natuurherstel Breda. Met deze analyse brengen we in beeld welke mogelijke ruimtelijke en beleidsmatige opgaven voor de gemeente Breda kunnen voortvloeien uit Europese, nationale en provinciale natuur- en waterwetgeving (waaronder de Natuurherstelverordening, de Habitatrictlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn).
- De eerste inzichten geven richting aan het beeld dat natuurherstel in de toekomst waarschijnlijk een steeds belangrijkere randvoorwaarde wordt voor ontwikkelingen in onder andere woningbouw, landbouwtransitie en stedelijke ontwikkeling. Door deze mogelijke verplichtingen vroegtijdig te verkennen, vergroten we het vermogen om tijdig te anticiperen op ruimtelijke en vergunningstechnische vraagstukken.
- Daarnaast laat het voorlopige beeld zien dat natuurherstel en vergroening in de stad kunnen bijdragen aan CO₂-vastlegging, door bosuitbreiding, veenherstel en hitte- en waterbuffers in de stad. Mogelijke negatieve effecten, zoals minder ruimte voor landbouw en recreatie, worden de komende periode verder per gebied uitgewerkt.

Bosaanplant en het Levensbos

- Voor het realiseren van een deel van het Levensbos hebben we 203 donaties van inwoners en bedrijven ontvangen waardoor 3.600 m² nieuw bos is aangelegd.

Aankoop van nieuwe natuurgronden

- In totaal is 34 hectare nieuwe grond aangekocht voor de uitbreiden van het Natuurnetwerk.
- Dit betreft:
 - Lage Vuchtpolder: 5 hectare
 - Galderse Bossen: 13 hectare
 - De Hillen: 5 hectare
 - Marellenweg en Overaseweg: 11 hectare

Ecologische verbindingzones (EVZ's)

- Voor de ecologische verbindingzones Mark, Aa of Weerijns en Singels loopt een haalbaarheidsonderzoek om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW). Dit onderzoek wordt in 2026 afgerond.

Faunapassages en ecologische infrastructuur

- De faunapassage Ruitersbos, de eerste ecobrug van Breda, is aangelegd. Deze bestaat onder andere uit een groenstrook over bruggen, een faunatunnel en geleidingshekken.
- Voor de tweede ecobrug aan de Woestenbergseweg (A58) is een schetsontwerp gemaakt.
- In 2025 is onderzoek gedaan naar de effectiviteit van 54 bestaande faunapassages. Hieruit blijkt dat diverse marterachtigen (steenmarter, boommarter, wezel, bunzing), maar ook egel, vos en eekhoorn actief gebruikmaken van de passages.

Stimulering van biodiversiteit in het buitengebied

- De regelingen Stimuleringsregeling Landschap (STILA), ErvenPlus en PlantenNU Breda zijn gericht op het vergroten van biodiversiteit door aanleg van landschapselementen zoals poelen, houtwallen en beplanting.
- In 2025 zijn er 6 nieuwe contracten afgesloten via STILA. In totaal gaat het hier over het beheer van:

- 133 bomen
- 4.400 meter heg, bossingel, hakhout

- 1 poel

En de aanleg van:

- 50 bomen
- 9.212 meter heg, struweelhaag, bossingel, hakhout
- 85 meter natuurvriendelijke oever
- 2.830 meter hooilang of bijen op bouwland
- Met PlantenNu Breda is een extra impuls gegeven aan de vergroening van het buitengebied via levering van zaaigoed, beplanting en nestkasten. Er deden 15 locaties mee. Samen realiseerden zij:
 - 467 meter knip- en scheerhaag
 - 843 meter struweelhaag
 - 676 meter voederhaag
 - 900 m² struweel en vogelbosjes

- Vanuit ErvenPlus wordt jaarlijks op 10 erven in het buitengebied van Breda de biodiversiteit vergroot door het aanbrengen van beplanting en nestkasten. De provincie Noord-Brabant financiert deze regeling mee, Brabants Landschap coördineert.

Groenprojecten van partners

- Diverse partners hebben eveneens gewerkt aan ecologische groenstructuren, waaronder:
 - Waterschap Brabantse Delta in het Markdal en Strijpen-De Berken (Prinsenbeek)
 - Staatsbosbeheer in Weimeren (Prinsenbeek)

Verbetering van biodiversiteit en ecologisch herstel

- Door duurzame landbouwmethoden en natuurherstel is de biodiversiteit verder verbeterd. Hiermee is de ecologische balans in zowel stedelijk gebied als buitengebied versterkt.
- Deze ontwikkelingen dragen bij aan een duurzame, gezonde leefomgeving en ondersteunen zowel de ecologische doelen als de klimaatdoelstellingen.
- De gemeente blijft zich inzetten om deze positieve lijn voort te zetten en verder te versterken.

4. OVERZICHT MIDDELEN PROGRAMMA KLIMAAT

In 2025 zijn er nieuwe rijksmiddelen beschikbaar gekomen voor verschillende doelgroepen binnen bepaalde thema's. Daarnaast heeft overheveling plaatsgevonden van niet bestede rijksmiddelen uit 2024 (gelabeld geld en voor meerdere jaren te besteden). Dat heeft geleid tot een aangepaste begroting. De bestedingen in 2025 zijn ook weergegeven met daar waar relevant de reden van afwijking.

Bedragen x € 1

Budgetpost	Doelgroep (thema)		Totaal begroot in 2025 (na wijziging begroting)	Totaal besteed in 2025	Afwijking	Reden afwijking
Regie op lokale transitie	Verdeling per thema: Energie architectuur 12,5%, Gebouwde omgeving > 50%, Werklocaties 12,5%, Schone mobiliteit 10%, Landbouw en natuurherstel <5%	Breda	1.584.865	1.584.865	0	
		Rijk	5.916.139	5.350.361	565.778	Restantbudget SPUK CDOKE, voor 3 jaar inzetbaar. Waarbij opgemerkt dat een bedrag van € 3,5 miljoen reeds is doorgeschoven naar 2026.
Aanpak energie armoede (energiepakket)	Kwetsbare inwoners en instellingen (Gebouwde omgeving)	Breda	37.500	-	37.500	Geen aanspraak geweest op restantmiddelen energiepakket
		Rijk	1.358.669	833.206	525.463	Minder aantal uitgevoerde (isolatie)maatregelen in aandachtswijken dan ingeschat was. Tevens lagere personele lasten dan verwacht.
Aanpak kwetsbare wijken (volkshuisvestingsfond s 1+2)	Woning eigenaren in Doornbos-Linie, Hoge Vucht en Tuinzigt (Gebouwde omgeving)	Breda	3.713.307	614.797	3.098.510	Door het later verkrijgen van de omgevingsvergunning voor het gespikkeld bezit in VHF-2, minder verduurzamingsaanvragen en doorgeschoven grote VvE-projecten zijn de plannings verschoven. VvE-projecten hebben langere aanlooptijd. Twee VvE-projecten zijn wel gestart, maar nog niet uitgekeerd. De derde volgt een jaar later.
		Rijk	9.831.050	1.709.609	8.121.441	

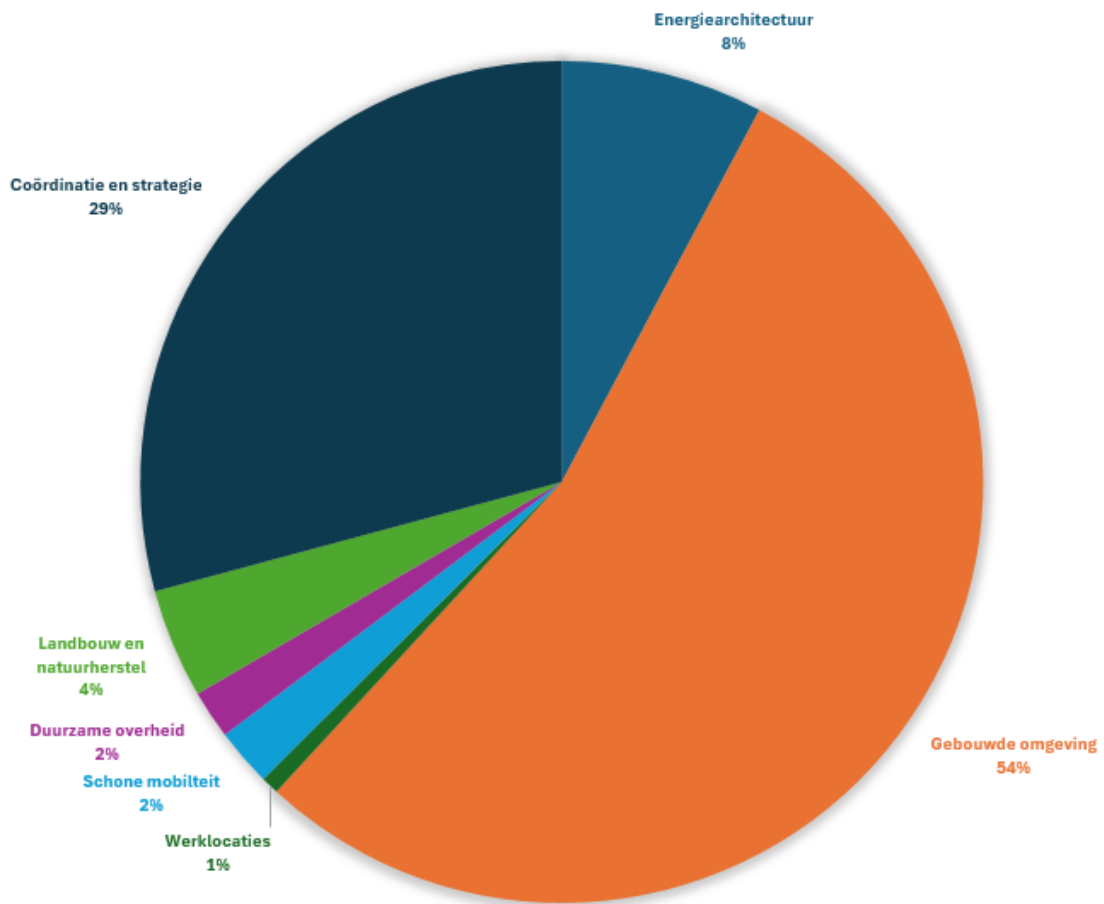
Bedragen x € 1

Lokale Isolatie Aanpak	Woning eigenaren, energielabel D,E,F,G (Gebouwde omgeving)	Rijk	1.226.754	976.938	249.816	In 2025 minder isolatiemaatregelen gesubsidieerd dan was ingeschat. In december zijn nog circa 500 aanvragen ontvangen die in 2026 worden afgehandeld. Daarmee is het beoogde aantal wel gehaald.
Reserve Klimaatfonds	Inwoners en ondernemers (Gebouwde omgeving en Werklocaties)	Breda	1.425.000	-282.027	1.707.027	Dotatie aan reserve klimaatfonds 2025
Soorten Management Plan (investering)	Het realiseren van alternatieve verblijfsplekken voor o.a. vleermuizen, gierzwaluwen, huismussen	Breda	224.951	224.951	-	- In 2026 blijven we alternatieve verblijfsplekken realiseren.
Laadplein (investering)	Ondernemers en/of eigen voertuigen	Breda	131.743	23.893	107.850	Eindafrekening in 2026
		Rijk	92.645	92.645	-	- SPUK bijdrage SLA
Totalen		Breda	7.117.366	2.166.479	4.950.887	
		Rijk	18.425.257	8.962.759	9.462.498	
		Totaal	25.542.623	11.129.237	14.413.385	

Het niet-benutte rijksbudget uit 2025 wordt doorgeschoven naar 2026, omdat deze middelen meerjarig inzetbaar zijn en specifiek aan dit programma zijn toegekend. Uitzondering hierop vormen de in 2023 ontvangen Zero Emissie-gelden die een maximale looptijd van 3 jaar kennen. In 2025 is er opnieuw ZE budget voor de periode 2026 en verder aangevraagd en gehonoreerd.

Onderstaande figuur geeft de bestedingen weer verdeeld naar de verschillende thema's. De programma overstijgende kosten vallen binnen het onderdeel Coördinatie en Strategie. Ten opzichte van de begroting is daarnaast ook Duurzame Overheid als thema toegevoegd. Het meeste budget is ook in 2025 besteed aan Gebouwde Omgeving, onder andere vanwege de VHF en isolatiesubsidies die binnen dit thema zijn verstrekt aan bewoners (totaal meer dan € 3 miljoen).

BESTEDING 2025 PER THEMA € 11,1 MILJOEN



Klimaatmonitor 20251